

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»

Компонента освітньої програми – обов'язкова (6 кредитів)

Освітньо-професійна програма	Регіональний розвиток і просторове планування
Спеціальність	106 Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Джаман Василь Олексійович, доктор географічних наук, професор, професор кафедри географії України та регіоналістики https://geoukr.chnu.edu.ua/pro-kafedru/spivrobitnyky/dzhaman-vasyl-oleksiiovych/
Контактний тел.	+380 95 87 58 881
E-mail:	v.dzhaman@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3900
Консультації	вівторок, 10.00 – 11.00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Сучасні концепції регіонального розвитку та раціонального природокористування» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін за освітнім рівнем «магістр», що пропонується в рамках циклу професійної підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти на першому році навчання. Вона забезпечує формування у студентів професійно-орієнтованої компетентності системного суспільно-географічного і регіонального дослідження проблем регіонального розвитку та раціонального природокористування і спрямована на засвоєння теоретичних і практичних знань про особливості збалансованого розвитку і територіальної організації продуктивних сил і суспільства загалом, раціонального використання природних ресурсів і охорони оточуючого середовища, взаємодії природи і суспільства в системі «Природа – Людина – Господарство», вдосконалення вмінь та навичок регіональних досліджень набутих під час вивчення дотичних дисциплін за освітнім рівнем «бакалавр».

Метою викладання навчальної дисципліни є опанування знаннями про сучасні концепції регіонального розвитку та раціонального природокористування, необхідними для наукового аналізу соціально-економічних проблем розвитку регіонів України.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні основи вивчення концепцій регіонального розвитку та раціонального природокористування.	
Тема 1	Вступ. Предмет, методи і завдання дисципліни «Сучасні концепції регіонального розвитку та раціонального природокористування».
Тема 2	Огляд раніше розроблених напрямів і теорій економічного розвитку регіонів.
Тема 3	Сучасні концепції регіонального розвитку та раціонального природокористування.
Тема 4	Полімасштабність розвитку та концепції регіоналізації простору.
Тема 5	Нерівномірність розвитку та концепції поляризації простору.
Тема 6	Комплексність розвитку та концепції кластерно-мережевої організації простору.
Тема 7	Суб'єктивність сприйняття розвитку та концепції перцепції простору.
МОДУЛЬ 2. Економічні, соціально-демографічні та екологічні концепції розвитку регіонів України. Концепції раціонального природокористування.	
Тема 8	Сутність та класифікація регіональних проблем соціально-економічного та екологічного розвитку.
Тема 9	Економічні та соціально-демографічні проблеми регіонального розвитку України.
Тема 10	Еволюція концепцій і економічних моделей природокористування.
Тема 11	Методологічні засади, цілі та завдання концепції державної екологічної політики.
Тема 12	Сучасні концепції раціонального природокористування в Україні.
Тема 13	Концепція збалансованого (сталого) розвитку – шлях до збереження суспільства. Стратегія сталого розвитку України.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Методи навчання:
• словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія, тощо), • практичні заняття, • наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо), • робота з книгою: навчально- методичною, науковою, • електронне та інтерактивне онлайн-навчання (мультимедійні, дистанційні), • самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких способів діагностики, як практичні і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. *Поточний контроль* здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування.

Форма *підсумкового контролю* - іспит, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі відповідей на підсумковому модулі, результатів виконання ним певних видів робіт.

Методами контролю є: усний, письмовий (розгорнута відповідь), тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок студентів.

1. Контроль засвоєння *лекційного і самостійно опрацьованого* теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування.

2. Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навиків при виконанні *практичних робіт* здійснюється шляхом їх поточної перевірки.

3. Контроль виконання *індивідуальних завдань* здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів дослідження.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою оцінок компетентностей (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконанні ІНДЗ та контрольний модуль (іспит). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент до іспиту, у сумі становить 60 балів. Інші 40 балів відводиться на підсумковий модуль (іспит). Питання *самостійної роботи* включені до завдань модульного контролю і оцінюються при модульному контролі. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в екзаменаційній відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Шкала оцінювання

Поточне опитування, тестування та самостійна робота	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1	
T 1	3
T 2	6
T3	6
T 4	4
T 5	4
T 6	4

Т 7	3
Сума	30
Змістовий модуль 2	
Т 8	4
Т 9	4
Т 10	5
Т 11	5
Т 12	5
Т 13	7
Сума	30
Іспит	40
Всього	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Возняк Г.В. Сучасні теорії та парадигми регіонального розвитку: практичний вимір для України // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 5. – С. 671-677.
2. Лісовський С. А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку. – Житомир, 2007. – 108 с.
3. Медвідь В.Ю. Сучасні концепції та теорії економічного регіонального розвитку // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2013. - № 2 (71). – С. 66-70.
4. Медвідь В.Ю. Наукові парадигми сучасного регіонального розвитку // Економіка та держава. – 2013. - № 4. – С. 36-38.
5. Оновлена стратегія збалансованого розвитку ЄС. Серія «Європейська інтеграція». – 2016. - № 7. – 36 с.
6. Приходченко Т.А. Теорії та концепції регіонального розвитку // Ефективна економіка. – 2016. - № 9.
7. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року (проект). Серія «Збалансований розвиток». – 2017. - №8. – 44 с.

Додаткова література:

1. Барановський М.О. Наукові засади суспільно-географічного вивчення сільських депресивних територій України. – Ніжин, 2009. – 396 с.
2. Безпека регіонів України і стратегія її гарантування. – Т.1. Природно-техногенна (екологічна) безпека / За ред. Б.М.Данилишина. – К.: Наукова думка, 2008. – 391 с.
3. Джаман В. О. Методологічні засади дослідження відповідності систем розселення територіальній структурі суспільно-географічних комплексів // Економіка та соціальна географія: Наук. зб. – К., 2004. – Вип. 55. – С. 87-92.
4. Джаман В., Гігейчук С. Суспільно-географічне районування території України: історія та перспективи // Історія української географії та картографії. –Тернопіль, 2007. – С. 134-138.
5. Джаман В. О., Джаман Я. В. Суспільно-географічне районування як методичний підхід управління регіональним розвитком території України // Регіон – 2022: стратегія оптимального розвитку. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 24 листопада 2022 р.). – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – С. 27 – 29.
6. Дронова О., Запотоцький С. Сучасне природокористування: суспільно-географічний контекст. Навчально-методичний посібник. – К.: Прінт-сервіс, 2018. – 214 с.
7. Запотоцький С.П. Регіональна конкурентоспроможність: Суспільно-географічні засади формування: Монографія. – К.: Бізнес Медіа Консалтинг, 2012. – 424 с.
8. Інноваційно-інвестиційна і технологічна безпека трансформації регіональних економічних систем. / За ред. М.А. Хвесика. – К.: Наукова думка, 2013. – 487с.
9. Маруняк Є.О. Глобалізація та її вплив на розвиток регіонів України. – К.: Реферат, 2007. – 224 с.

10. Мезенцев К.В. Суспільно-географічне прогнозування регіонального розвитку: Монографія. – К: ВПЦ «Київський університет», 2005. – 253 с.
11. Мезенцев К.В., Підгрушний Г.П., Мезенцева Н.І. Регіональний розвиток в Україні: суспільно-просторова нерівність та поляризація: Монографія. – К.: Прінт Сервіс, 2014. – 132 с.
12. Підгрушний Г.П. Промисловість і регіональний розвиток України: Монографія. – К.: Інститут географії НАН України, 2009. – 300 с.
13. Пістун М. Д., Мезенцев К. В., Тьорло В. О. Регіональна політика України: суспільно-географічний аспект: Монографія. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. – 130 с.
14. Пістун М. Д., Мельничук А. Л. Сучасні проблеми регіонального розвитку України: Навч. посібник. – 3-е видання. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2013. – 290 с.
15. Dzhaman V. Big towns: Territorial-Functional Organization and Strategy of Development (the Case of Chernivtsi) / Dzhaman V., Koliadynsky P. – Saarbrücken : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. - 226 p.
16. Dzhaman V., Czaplinska A., Dzhaman Ja. International functions large Cities of Ukraine (on the Chernivtsi Example) // Slupskie Prace Geograficzne . – Nr. 14.- Slupsk: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Slupsku, 2017. – S. 61-
17. Czaplinski P., Dzhaman V. Problems of the Ukrainian labor market // Journal of Geography, Politics and Society. – 2019. – Vol. 9, № 4. – P. 24-34.

ПРИМІТКА

Детальна інформація щодо вивчення курсу

*«Сучасні концепції регіонального розвитку та раціонального природокористування»
висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни*

https://geoukr.chnu.edu.ua/media/ch5apu1b/rp_1m-such-kontseptsii-2024-rripp.pdf